

4.4. Turcja – *Palmy oraz drzewa liściaste i iglaste*

MAGDALENA DROP-ALTINTAŞ

ORCID: 0009-0002-4513-4419

Szkoła Polonijna w Antalyi

MONIKA IŞTIN

ORCID: 0009-0009-2080-857X

Szkoła Polonijna w Antalyi

MARTA TÜREL

ORCID: 0009-0009-0042-4421

Szkoła Polonijna w Antalyi

Temat zajęć: Palmy oraz drzewa liściaste i iglaste.

Czas trwania zajęć: 90 minut.

Grupa wiekowa: Do 3 lat (z rodzicami).

Cele główne:

- zapoznanie dzieci z palmami oraz drzewami liściastymi i iglastymi rosnącymi w Antalyi;
- zapoznanie uczniów z różnorodnością otaczającego ich świata poprzez kontakt z naturą.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- rozróżnia pojęcia: drzewo, liść, igła, palma, gałąź, szyszka oraz orzech;
- bada otaczający go świat poprzez zmysły słuchu i dotyku;
- ćwiczy motorykę małą i dużą;
- uczy się pracować w grupie;
- zna nazwy kolorów i potrafi je rozpoznać: zielony, czerwony, żółty, pomarańczowy, brązowy;
- wie, że mieszając farby, można uzyskać inne kolory.

Metody i techniki: metody słowne, oglądowe i aktywizujące ze szczególnym uwzględnieniem technik muzycznych, sensorycznych i plastycznych.

Materiały dydaktyczne: gałązki drzewa liściastego, karton, nożyczki, klej, liście, woreczki foliowe, sznurek, szyszki, orzechy, igły i gałązki sosnowe, 3 pudełka po

butach, folia malarska, farby do malowania palcami (żółta, zielona i czerwona), odtwarzacz muzyki, białe kartki, taśma klejąca, bębenki (mogą być miski lub pudełka).

Wprowadzenie teoretyczne: palmy oraz drzewa liściaste i iglaste są elementami codzienności dzieci mieszkających w Antalyi, widzą je przez okno czy też na codziennych spacerach. Wspólna zabawa podczas zaproponowanych aktywności pozwoli im poznać terminy związane z otaczającym ich światem. Podczas zajęć będą obecni rodzice, którzy wzmocnią poczucie bezpieczeństwa dzieci, aby mogły one jak najszybciej otworzyć się na treści przekazywane przez nauczyciela i aktywnie uczestniczyć w zaproponowanych zabawach. Dzięki aktywnościom tanecznym dzieci będą ćwiczyć motorykę dużą, zaś zajęcia plastyczne rozwiną motorykę małą. Zajęcia też skierowane są na rozwijanie spostrzegawczości, wyobraźni oraz abstrakcyjnego myślenia. Poszczególne aktywności powinny być dynamiczne i płynnie przechodzić w następne zadanie. Nauczyciel ma do dyspozycji spis materiałów oraz linków do utworów muzycznych potrzebnych do przeprowadzenia zajęć, instrukcje wykonania „instrumentów”, tablicę z przykładowymi mandalami oraz nagranie odgłosów natury.

Przebieg zajęć:

Powitanie

Piosenka

Rodzice z dziećmi siadają na podłodze na poduszkach. Do prostej melodii nauczyciel śpiewa piosenkę o drzewie, jednocześnie wykonując gesty według słów piosenki. Nauczyciel zaprasza dzieci i rodziców do zabawy, dając im niewielkie gałązki. Dzieci naśladują gesty nauczyciela, podnosząc lub opuszczając rączki. Piosenkę można powtórzyć kilka razy, aż wszystkie dzieci przyłączą się do zabawy i przyzwyczają do nowego otoczenia.

Proponowane słowa piosenki (można też stworzyć swoje własne):

- *„W górę, w górę, wysoko, tańczą gałązki jak nasze rączki*
[nauczyciel podnosi ręce coraz wyżej i macha nimi, naśladując drzewo na wietrze]
- *W dół, w dół, w dół spadają listeczki, lądują mięciutko wokół nas”*
[nauczyciel opuszcza powolutku gałązki, kołysząc nimi, tak jakby spadały na wietrze i kładzie je na podłodze].

Następnie nauczyciel zbiera gałązki i rozdaje przygotowane wcześniej kartonowe liście palmowe według instrukcji (załącznik_1) i śpiewa piosenkę o palmie:

- *„Palm, palm wysoka i wolna, kołysz liśćmi tak jak ja,*
[nauczyciel podnosi ręce coraz wyżej i macha nimi naśladując palmę]
- *Palm, palm o liściach szerokich, w lecie w cieniu twym skrywam się”*
[nauczyciel opuszcza liść nad swoją głowę i „chowa” się pod nim].

Gdy nauczyciel widzi, że dzieci poczuły się swobodnie, przechodzi do kolejnej zabawy, nie zbiera kartonowych liści palmowych.

Wprowadzenie w tematykę zajęć

Jak brzmią liście palmowe. Palmowa orkiestra. Nauczyciel zachęca rodziców i dzieci, aby stukwały o liście rękami lub „przesuwały” palcami po harmonijce, sprawdzając, jakie tworzą się przy tym dźwięki. Nauczyciel pokazuje różne uderzenia, raz cicho, stukając delikatnie o liść, raz głośno, uderzając mocniej. Nauczyciel następnie włącza muzykę i prosi dzieci, żeby grały na liściach do tej melodii. Nauczyciel może podpowiadać, aby grały „cichutko”, „głośniej”, „bardzo głośno”, oraz pokazywać ciche czy głośne uderzenia.

Po skończonej zabawie nauczyciel zbiera kartonowe liście.

Proponowana muzyka do aktywności: Ludovico Einaudi, *Melodia Africana III*.

Piosenka Kolorowe listki – zabawa ruchowo-muzyczna. Do tej zabawy będą potrzebne wcześniej zasuszone liście z różnych drzew z okolic Antalyi oraz przezroczyste woreczki z grubej gładkiej folii. W każdym woreczku należy umieścić kilka listków, nadmuchać, żeby stworzył się „balonik” i dobrze zawiązać. Poruszając balonikiem, listki powinny wydawać dźwięki.

Dzieci słuchają piosenki *Kolorowe listki* i tańczą z balonikami, naśladując ruchami tekst piosenki, obserwując nauczyciela, który może sugerować różne gesty według tekstu. W refrenie zmienia się nieco rytm, nauczyciel może pomóc dzieciom to zauważyć poprzez zmianę kierunku lub zatrzymując się i skacząc w miejscu, obracając się w kółko.

Po skończonej zabawie nauczyciel zbiera „baloniki”.

Piosenka *Kolorowe listki*

muzyka K. Jagiełło, słowa D. Jagiełło

1. *Kolorowe listki z drzewa spaść nie chciały,
kolorowe listki na wietrze szumiały.*

Ref. *Szu , szu, szu, szumiały wesoło
szu, szu , szu wirowały w koło. / bis*

2. *Kolorowe listki bardzo się zmęczyły,
kolorowe listki z drzewa zeskoczyły.*

Ref. *Hop, hop, hop, tak sobie skakały,
hop, hop, hop, w koło wirowały. / bis*

3. *Kolorowe listki spadły już na trawę,
kolorowe listki skończyły zabawę.*

Ref. *Cicho, sza, listki zasypiają,
cicho, sza, oczka zamykają. / bis*

Co to jest? Jakie to jest? – zabawa sensoryczna. Dzieci siadają z rodzicami na podłodze na poduszkach i zamykają oczy, nauczyciel wkłada dzieciom do ręki po orzechu. Dzieci próbują odgadnąć, co to jest, później nauczyciel pyta „jakie to jest?”, dopytuje: czy jest to miękkie czy twarde? Jaki ma kształt? Jest małe czy duże? Jaki ma kolor? Czy łatwo to zepsuć? Czy jest gładkie? itd.

Następnie to samo robi z szyszkami i liśćmi.

Orzech, szyszka i liść – nauka segregowania. Nauczyciel stawia na środku sali 3 pudełka (mogą być po butach), pierwsze z orzechami, drugie z szyszkami i trzecie z liśćmi. Zadaniem dzieci jest włożenie przedmiotów z poprzedniej zabawy do odpowiedniego pudełka.

Mandala – praca w grupie. Nauczyciel rozkłada na podłodze folię malarską, przy użyciu materiałów z poprzedniego ćwiczenia dzieci z pomocą rodziców próbują ułożyć wspólną mandalę na folii malarskiej.

Zabawa w tańczące liście. Nauczyciel prosi dzieci o sprzątnięcie z folii orzechów i szyszek. Można dołożyć więcej liści. Rodzice trzymają rozłożoną folię malarską z liśćmi nad głowami dzieci. Dzieci siedzą lub stoją pod folią. Nauczyciel włącza na przemian szybką i wolną muzykę. Dzieci mają za zadanie poruszać się zgodnie z tempem wyznaczonym przez muzykę. Rodzice poruszają folię zgodnie z tempem, tak by liście „podskakiwały” na folii.

Propozycje utworów, ale można dobrać też dowolne, wedle uznania:

Szybki: Mozart, *Marsz turecki*.

Wolny: Ludovico Einaudi, *Melodia Africana I*.

Liść na wietrze – ćwiczenia oddechowe. Folię malarską z liśćmi z poprzedniego ćwiczenia rodzice kładą na podłodze, dzieci wraz z rodzicami siadają na folii. Nauczyciel prosi, aby każdy wybrał sobie jeden liść i trzymał go przed twarzą. Następnie nauczyciel wydaje polecenia: „jesteś wiatrem, dmuchaj na listek”, „jesteś bardzo silnym wiatrem, dmuchnij tak mocno, żeby listek wypadł z rączki”, „jesteś łagodnym wietrzykiem, dmuchaj bardzo delikatnie”, „listek spadł na ziemię, spróbuj wzbić go w niebo” itp.

Barwne liście – mieszanie kolorów. Wszyscy nadal siedzą na folii. Nauczyciel rozdaje rodzicom i dzieciom białe talerzyki jednorazowe. Następnie pyta dzieci, jakie kolory mogą mieć liście, wskazuje wybrane liście i razem z dziećmi nazywa ich kolory.

Nauczyciel pokazuje dzieciom zieloną, żółtą i czerwoną farbę do malowania palcami, pyta, czy widziały liście o tych kolorach. Następnie miesza farby i prezentuje dzieciom efekty.

Czerwony + zielony = brązowy

Czerwony + żółty = pomarańczowy

Nauczyciel zachęca dzieci do mieszania farb, aby uzyskały nowy kolor.

Rodzice pomagają, nakładając na talerzyk farby, następnie dzieci mieszają je według uznania.

Obrazy malowane przy użyciu liści i igieł. Nauczyciel rozdaje białe kartki. Dzieci wybierają sobie listka spośród tych leżących na folii i malują go stworzonym przez siebie kolorem farby, następnie odciskają na kartce. Nauczyciel rozdaje dzieciom igły sosny, zachęca do moczenia ich w farbach i malowania nimi na swoich obrazach.

Po skończonym ćwiczeniu dzieci myją ręce z farby, w tym czasie nauczyciel zbiera folię, resztki liści oraz talerzyki z farbami i odkłada w bezpieczne miejsce.

Pałeczki do bębenków z gałązek sosnowych. Dzieci siadają na podłodze na poduszkach, nauczyciel wręcza każdemu dziecku gałązki sosnowe o długich igłach. Jeżeli nie są dostępne, mogą być inne bezpieczne gałązki drzew iglastych. Zabawa powinna odbywać się pod okiem rodziców, żeby dzieci nie zrobiły sobie krzywdy igłami. Każdą gałązkę należy przygotować tak, by dzieci mogły bezpiecznie ją trzymać, usunąć igły z części gałązki, za którą dziecko będzie ją chwyciło i owinać grubą taśmą.

Dzieci dostają również bębenki, ewentualnie bębenki zrobione z pudełek, odwróconych do góry dnem plastikowych talerzy, misek itp.

Nauczyciel pokazuje dzieciom, jak można grać na bębenkach, uderzając w nie ręką lub samymi palcami. Prosi dzieci, żeby też pograły w ten sam sposób. Następnie bierze gałązki i uderza, lub szura po bębenkach, mocno lub delikatnie, podpowiadając różne skojarzenia. To może być spacer po suchych liściach, szum gotującej się wody w czajniku, uderzenia deszczu o szybę itd. Nauczyciel może następnie poprosić dzieci, żeby coś zagrały, tak jak czują, dając im różne podpowiedzi, np. „szczoteczka szorująca ząbki”, „deszcz”, „komar”, „dzwonek telefonu” itp.

Po skończonej zabawie dzieci odkładają instrumenty w wyznaczone przez nauczyciela miejsce.

Czy można grać na szyszkach i orzechach? Nauczyciel rozdaje dzieciom grzechotki wykonane z szyszek lub orzechów zgodnie z instrukcją (załącznik_2), następnie pokazuje, jak grać na takiej grzechotce – można nią potrząsać rytmicznie na raz i dwa, i trzy itd. lub ciągle, by wydawała jednostajne odgłosy.

Następnie nauczyciel włącza piosenkę, dzieci grają na swoich szyszkowych i orzechowych instrumentach do rytmu piosenki, nauczyciel może pomóc, pokazując, kiedy grać na „raz i dwa, i trzy, i”, a kiedy „grzechotać”. Dzieci mogą przy tym tańczyć.

Po skończonej zabawie dzieci odkładają instrumenty w wyznaczone przez nauczyciela miejsce.

Piosenka: *Drzewa*

słowa: Elżbieta Buczyńska, muzyka: Aneta Figiel

1. *Brzozy, buki i kasztany,
dęby, wierzby i topole,
każde drzewo długo żyje,
każde swoją ma historię.
Trzeba słuchać o czym szumi,
jakie baśnie opowiada.
Czasem cieszy się ze słońca,
czasem woli jak deszcz pada.*
- Ref. *O drzewach walczyk zielony.
Walczyk o liściach szumiących.
O gniazdach w liściach ukrytych
i ptakach tam mieszkających. (2 x)*
2. *Śliwy, grusze i jabłonie,
słodkie wiśnie i czereśnie
w kwietniu pięknie zakwitają,
by przypomnieć nam o wiosnie.
A gdy wiosna już przeminie,
wszystkie płatki opadają.
Pojawiają się owoce,
które latem dojrzewają.*

Wyciszenie – dźwięki natury

Nauczyciel prosi dzieci, żeby położyły się na podłodze, zamknęły oczy i wsłuchały w nagranie (załącznik_3) odgłosów natury. Następnie pyta dzieci, czy słyszały drzewa? Jakie drzewa? Czy była tam palma? Czy były zwierzęta? Jakie zwierzęta? Itd.

Zakończenie

Nauczyciel kończy lekcję, przypominając o różnych rodzajach roślin: palmach, drzewach liściastych i iglastych. Zaleca rozglądać się wokół siebie podczas spacerów, może uda się znaleźć nowy instrument lub kolor?

Załączniki:

Załącznik_1 – Instrukcja wykonania kartonowych liści palmowych

Załącznik_2 – Instrukcja wykonania grzechotek z szyszek i orzechów

Załącznik_3 – Nagranie odgłosów natury

BIBLIOGRAFIA

Melodia Africana III, www.youtube.com/watch?v=iZ6hVPCAgHE

Kolorowe listki, www.youtube.com/watch?v=-P8F6fK2bg

Marsz turecki, www.youtube.com/watch?v=HMjQygwPI1c

Melodia Africana I, www.youtube.com/watch?v=t8h_2GAlPr8

Drzewa www.youtube.com/watch?v=y3X4Xagn4jA